

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz n. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERIGA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Nr. 3996/912.

Concurs.

Pentru deplinirea postului nou sistemizat de revizor școlar diecezan, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare. Alegândul revizor școlar va fi coordonat referentului școlar ordin. și și va prim cercul de agende dela Prezidiul consistorial.

Beneficiul împreunat cu acest post constă din:

1. salar anual de 2400 cor.
2. bani de cortel 500 cor.
3. diurnă de câte 8 cor. în cazurile de emisiuni la vizitarea școalelor, precum și speșele de călătorie.

Dela reflectanții la acest post se cere cvalificațiune și practică învățătorească, preferindu-se recurenții cu pregătire pedagogică superioară și cu praxă didactică.

Aplicarea fiitorului inspector se va face în mod provizor, rămânând ca sinodul eparhial să se pronunțe definitiv în afacere.

Reflectanții la acest post au să prezinte subsemnatului Consistor, în termenul concursual, cererile ajustate cu următoarele documente:

1. Autobiografia, pe scurt, a recurentului;
2. Estrasul de botez.
3. Toate documentele, de cari dispune, relativ la studiul prestat.
4. Atestatele despre serviciul didactic de până acum.
5. Dovezile despre eventualele titluri de recomandație pentru postul de sub întrebare.

Arad, din șed. cons. din 28 iunie vechiu 1912.

Consistorul român ort.
din Arad.

Nr. 3832/912.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul teologic gr. or. român din Arad, pe anul școlar 1912/13 au să

fie înaintate subscrisului Consistor, cel mult până la **6/19 aug. 1912**, instruite cu:

1. Atestat de botez estradat în timpul cel mai recent.

2. Testimoniu școlar, prin care se dovedească, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.

3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezbiterul tractual.

4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.

5. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de 1 cor., încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

6. Petenții sunt avizați să scrie corect locul ubicațiunii și poșta ultimă, apoi să alătore și marcele postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, din șed. con. a sen. bis. la 21 iunie (4 iulie) 1912.

Consistorul gr.-or. rom.
din Arad.

Nr. 3412/1912.

Anunț școlar.

Școala diecezană de fete din Arad

— Cu internat și drept de publicitate —

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1912/13 se vor face în zilele de 20—23. august (2—5 septembrie) a. c., — în localitatea școlii (Strada Deák Ferencz Nr. 27).

Părinții vor proceda însă corect, dacă în scris își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, îndată după publicarea acestui anunț, adresându-se în această afacere referentului dela Consistorul rom. ort. din Arad, dlui dr. George Ciuhandu, dela care se vor putea cere și eventualele informațiuni, de cari ar mai avea trebuință.

Taxa pentru internat, pe întreg anul școlar este de 500 cor., în care sumă se cuprinde și didactrul școlar.

Taxa de întreținere este a se plăti anticipativ în 4 rate de câte 125 cor. și anume: la 1 sept., 1 nov., 1 febr. și 1 april al anului școlar, la Administrația casset Consistorului, în persoană sau cu poșta.

Rata primă a taxei de internat este a se plăti înainte de înscriere.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. *Instrucțiunea recerută pentru clasele I—IV civile*, educațiune religioasă-morală, deprindere în con-verzația română, maghiară și germană, apoi instrucție în economia de casă, deprindere în pregătirea bucate-lor croit și cusut.

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: *dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (2 plesse, iar duminica și în sărbători 3—4 plesse), *ugină* (cafea cu lapte) și *cină* (două plesse).

4. Spălat luminat, încălzit și tot la două săptă-mâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi 10 cor. pentru medicină (pe întregul an), pen-tru care taxă elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicamente.

Pentru *instrucția de pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti odată pentru totdeauna la prima înscriere 6 cor. ca taxă de înscriere.

Inainte de înscriere, fiecare elevă, care vrea să fie internă, va avea să dovedească plățirea ratei din taxa de întreținere.

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plă-tească: pentru *biblioteca școlară* 1 cor.; pentru *anuar* 2 cor.

Taxele de înscriere, medicină, anuar și pentru bibliotecă se vor plăti la mâna directorului școlii deodată cu înscrierea. Tot la directorul școlii va trebui plătită lunar și anticipativ taxa de pian

Elevele externe vor plăti didactru 60 cor. la an care asemenea se va solvi anticipativ, în 4 rate egale, de câte 15 cbr. și anume: rata I la înscrierea din septembrie, rata a II la 1 nov., rata a III la 1 febr. și rata a IV la 1 april al anului școlar, deasemenea la mâna *directorului școlii*.

Elevele *externe*, cari se înscriu mai târziu, au să plătească *întreg didactrul*, iar elevele primite în in-ternat mai târziu, vor avea să plătească didactru nu-mai pe timpul întârzierii.

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză din morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar numai în cazul când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat, vor avea să plătească *întreagă* taxa care cade pe *cvartalu* în care vor fi primite în internat.

În *clasa I civilă* se primesc eleve cari dovedesc, că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori, în lipsă de certificat școlar, vor prestă examenul de primire.

În *celelalte clase* se primesc eleve, cari dove-desc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clase premergătoare la școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se pri-mesc, pe baza unui examen de primire, în clasa co-respunzătoare etății lor și rezultatului dovedit la exa-menul de primire.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primădată la școală, au să producă: *extras de botez* (din

matricula bisericească), *atestat școlar* din clasa prece-dentă și *certificat de revaccinare*; — celelalte eleve au să prezinte numai atestatul școlar.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (mădrat), un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 paplomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 ca-mizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogra-muri proprii, apoi tacâmuri: cușil, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dint), 1 lavor (lighian), 4 cărpe pentru șters lavorul; perie de cap, de dinți și de haine; peaptan și foarfeci, haină de port și 4 șurțe negre, 1 palton (haină de iarnă), o pelerină vânăță, 2 părechi de ghete și 1 ploier.

Afară de aceste, fiecare elevă internă ori externă, îndată dela începerea anului școlar are să se provadă cu recerutele *manuale și revizite de învățământ*, și cu revizitele de scris, de lucru de mână (și de muzică cine voiește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune, *la mâna directorului internatului* o sumă oarecare de bani, despre care se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformei, care va fi modestă, se vor lua la vremea sa dispozițiuni din partea directo-rei internatului, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe fără nici o amânare în 24 august (6 septembrie) și dela acest termin elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Arad, din șed. cons. dela 7/20 iunie 1912.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

Vremea este a face.

În numărul trecut am reprodus după »Ro-mânul« din Arad bula papală ori mai bine zis fatală »Cristifideles graeci«. Întregim bula cu afu-risenia aruncată asupra celor ce se vor opune, — de sub aceasta afurisenie nu mai este întoar-cere, — așa cum am aflat-o în textul complet din foile streine.

»Nimeni dintre oameni — zice pasagiul omis de »Românul« — să nu cuteze a se opune or-dinului nostru dispunător, concesionar, hotărâtor și îndrumător, pentrucă dacă ar cuteza să facă cineva una ca aceasta, ori temerar i s'ar împotrivi să o știe că atrage asupra sa mânia atotputernicului Dumnezeu și a apostolilor săi Petru și Pavel.»

Vorbește Roma papală care atâtea rășboai-e sângeroase are la activul ei pentru scopurile ei cuceritoare și și-a aruncat acum sunt 200 ani mregea și asupra noastră, amărății coloni ai lui Traian. Roma papală, care n'are nimic românesc în sine, s'a girat odinioară de protectoara roma-nității noastre și ne-a divizat în două tabere turnând neîncetat veninul prozelitismului între

noi, căci vezi Doamne, scopul sfințește mijloacele, mănâncese neamul acesta nenorocit pe sine în ura confesională și mai bine să nu fie dacă nu este catolic.

Catolizarea tuturor românilor ce n'a succes aici între noi a încercat în timpul mai nou să o facă prin București. Propaganda începută în București de actualul episcop al Orăzii-mari, dr. Dimitrie Radu nu s'a terminat prin actul diplomatic al domnului Dimitrie Sturza, care sub auspiciile ministrului Goluhovsky la promovat în scaunul episcopesc din Lugoj ca să scape țara de sguduirile ce le-a produs; ci s'a continuat în oficina nunciaturei papale din București. Ni s'a dat adevărat să vedem trecerile sistematice la papism din societatea înaltă a României; crize preste crize bisericesti la dosul cărora sta propaganda papistă, cum recunoaște și articolul din Nr. 150 al »Românului« provenit din cercurile catolice gr. catolice. Să ne reamintim actele falze cu cari s'a făcut încercarea criminală de a prezenta pe metropolitul mort al României de trecut în taină la papism și ultima criză produsă de conflictul dintre metropolitul Atanasie și episcopul Safirim, despre care documentat scrie Constantin Diclescu că este opera intrigilor papiste; iar organele bisericesti de dincolo neconțin scriu cu fior despre cutezanța propagandei catolice în țară. Și spiritul acesta de propagandă într'atâta încătușează sufletele, încât în aceste momente grele când prin catolicism avem să perdem peste 100.000 suflete, neasemănat mai mult decât ce au pierdut maghiarii la Mohaci și în consecvență o pierdere ireparabilă; cea mai mare durere a autoritatului cercurilor gr. catolice este, că: »*Catolicismul din România va avea să mulțamească scaunului papal evenimentele ce au să urmeze*«. (Vezi »Românul« Nr. 147). Adică suferă propaganda care nu-și va putea implini misiunea de catolizare în România. Hinc illae lacrimae.

Acasă la noi ne pomenirăm în anii din urmă ca din senin cu focul bengalic al pretinsului nostru confesionalism, fără a fi făcut ceva, decât ne-am apărat pozițiile în cari eram atacați. Când Oradea-mare ne-a bruscat pentru propunerea de a susține împreună școala confesională, unde nu ne dă mâna a o putea susține separat, prin pretenția de a ne întoarce la Roma, am cutezat să facem cunoscut lumii acest spirit de intoleranță, adevărat am făcut ce face și cel din urmă verme al pământului când este calcat, ne-am svârcolit de durere, și pentru aceasta am fost înfierați de confesionaliști. Când ni s'au profanat morții, aducețivă aminte de blasfemii lui Sava Brancovici — iar cei vii scoși la mezat, am apărat memoria marilor nostri ierarhi și cinstea noastră fără a intra în intimitățile ierarhiei unite și pentru aceasta creștinească și românească impli-

nire a datoriei și umilite cereri, ca bisericile române să nu se slăbească una pe alta prin subminarea trecutului și a prezentului lor, ci fiecare să se consolideze în interiorul ei ca cu puteri unite să fie stâlpul și întărirea neamului românesc; ni s'a pus pecetea »ferului roșu«. (vezi Nrul prim al »Românului«) că nu tăcem, nu recunoaștem că marii nostri ierarhi ar fi fost niște porci de câni, de imorali, de trădători de neam, iar noi de vânzătorii de neam ai zilelor noastre. După aceia când am cutezat să protestăm contra îndrăsneței proclamării a părintelui Lucaciu înaintea obștei noastre ortodoxe din Arad, că din Bălgradul unit a răsărit soarele românismului, a ajuns la paroxism goana în contra noastră și ni s'a cerut restignirea. Și toate acestea toropeli de confesionalisme se petreceau pe vremea când starea răpirei credincioșilor gr. catolici români era deja pecetluită în Roma, și noi trebuia mai vârtos să ne apropiem unii de alții.

La Bălgrad s'a ținut în 29 maiu n. a anului curent »marele congres de protestare a Românilor uniți cu Roma«. Din protest s'a făcut renoirea juruinței de unire pe mormântul lui Atanasie Anghel, pe care îl chiamă panegiricul Dr. Elie Dăianu înaintea obștei »*sfințite prin sfânta unire*« ca pe capul bisericesc al tuturor Românilor din Țeară, ca să ne unească de nou pe toți cum ne-a mai unit odată la anul 1700 când după dânsii toți românii din țară s'au unit și numai intrigile grecești și sârbești ne-au desunit iarăși, el, Atanasie Anghel, care ne-a divizat să ne mai unească odată cu Roma, care astăzi ne-a publicat sentința de moarte. Și s'a dus mult pământ de pe țarina lui Atanasie ca reliquie și simbol de întărire în unire. De mormântul lui Mihaiu Viteazul protectorul creștinismului nu și-a adus nimeni aminte n'a voit nimeni să-l vază, căci în ochii lor fanatici la întunecat umbra lui Atanasie, iar noi cei vii acatolici suntem fii pierzării smulși din brațele lui Atanasie de către greci și sârbi*) Această falzificare a trecutului și surghiunire a prezentului a fost corbul vestitor al catastrofei de astăzi. Trebuiau întărite frânghiile pe când vine furtuna.

Vina pentru dezastrul Vatican o poartă »slăbiciunea diplomației române sedusă de rapoartele ambasadurilor români din Wiena, din Budapesta și din Roma, care cu toții sunt greci de origine, prin urmare cu puțină tragere de inimă pentru neamul românesc« zice »Românul« Nr. 150, care vină s'a mai variat și cu numele armeanului francmason Dr. Lukács și a protestantului calvin contele Tisza« reprezentanții Ungariei în afacerea episcopiei de Hajdu-Dorog. Numai

*) La mormântul metropolitului Atanasie Anghel de dr. E. Dăian.

papa rămâne nevinovat el a fost sedus, zic inspirării dela »Românul« (Vezi Nr. 150.

Admitem și vina unuia și a altuia, dar aceste vini sunt numai derivatele situației ce și-a creat biserica unită prin recunoașterea falsificărilor iejuite a actului de unire și înstreinarea treptată de bazele de unire, cari erau pur dogmatice și adaptarea disciplinei romano-catolice, a absorbit independența și prin ce de bună voe i-a înjugat la carul absolutismului bisericii romano-catolice, care nu cunoaște caracter național în biserică. Greco-catolicii au devenit mai papi decât papa și aceasta le-a fost peirea, aceasta este vina fundamentală din care a isvorât situația de astăzi. Suum cuique.

Este adevărat, că românii au suferit multe de influința ierarhiei sârbești, dar n'au pierdut suflete; suferitau și de perzeuția calvină, din care însă s'au ales cu reactivarea limbei românești în biserică. Perzeuțiile acestea mai mult ne-au închegat, decât ne-au divizat. Numai catolicismul ne-a rupt mai nainte în două apoi ne-a dus șiruri întregi de familii contopite în alte familii streine, iar acum ne sfășie bucată de bucată, căci aceia-ce s'a făcut acum este numai începutul sfârșitului. Dacă s'ar scula din morți divul Traian atât de mult invocat în opera unirei, ar trebui să strige: Atanasienilor unde'mi sunt legiunile?

Sentimentul public al credincioșilor gr.-catolici cere cu insistență întoarcerea la biserica mamă, și noi suntem ocărăți în organele gr.-catolice pentru aceasta spontană pornire a credincioșilor lor; noi cari n'avem nici o parte în ia, ci mai vârtos am privit cu răsuflarea nădușită desvoltarea lucrurilor de teama că vom perde o parte din trupul națiunii, căci cele mai bine de 100.000 suflete perdute sunt întocmai așa de scumpe pentru noi ca și pentru biserica gr.-catolică, fiindcă os din oasele noastre și sânge din sângele nostru sunt; noi cari întotdeauna am susținut că dela țaria și armonia ambelor biserici române atârână existența noastră națională; noi cari nici atunci când ni se puneă pecetea infamiei pe frunte n'am trecut marginile legitimei apărări a onoarei noastre personale și a cinstei bisericii noastre; noi nici astăzi nu ne-am schimbat și nu rânvim la câștigul de suflete din nenorocirea fraților noștri, ci suferim împreună cu ei și suntem gata să le tindem mână de ajutor pentru salvarea fraților jertfiți de Molohul din Romă. Cerem însă să salveze ori cum vor află de bine, să salveze sufletele românești rapite dela noi prin bula papală, sunt datorii a-i țineă pentru neam, ori ai pune la adăpostul nostru. Avem dreptul să o cerem aceasta ca biserica românească.

N'aveți dar să ne priviți de dujmanii frați români gr.-catolici; ci dujmanii noștri comuni sunt »teologii« crescuți în propaganda fide cari sunt numai și numai »catolici« și subordonează acestui catolicism tot ce este sfânt și românesc. De 200 ani lucrează Roma iezuită la formarea acestei generații transfigurată în catolicismul papal și când a aflat că este formată, dejă poate contă la necondiționata obediență, atunci a fost gata cu înfaptuirea planului original de desnaționalizare a neamului românesc, ce la avut Roma cu puterea lumească de pe vremuri. Răzimată pe aceasta generație nouă enunță Roma afurisenia asupra aceloră, cari ar cuteză să se împotrivească desființării bisericii gr.-catolice române, întărită pe aceste temelii de cătră Șincai, Petru Maior și Klein. Când va amuți glasul acelor falzi profeti ai catolicismului, cari au confiscat cheia împărăției cerului pentru papa din Roma și din graiul fanatismului grăesc că mai înainte »catolici« și numai după aceia români; atunci va dispărea prăpastia dintre noi, vom ști fi împreună cum am știut să fim cu cei trei mari gr.-catolici: Șincai, Petru Maior și Klein și ucenicii lor și vom fi una cum am fost înainte de Atanasie, fără a vână cu ademeniri unii după alții. Acest spirit să se renouiască.

Vremea este a face.

Conducerea corectă a matriculelor bisericesti și expunerea diferitelor proceduri referitoare la rectificările matriculare.

Dizertație, cetită de preotul *Vasilie Popoviciu* din Oradea-mare, în conferința preoțească a tractului prof. Oradea-mare, ținută la 27 Octomvrie 1911.

(Urmare și fine)

Rectificările matriculare.

Cazurile de naștere și de moarte întâmplare înainte de 1 Octomvrie 1895, dar până la data aceasta rămase neimmatriculate, precum și cazurile de naștere și moarte, rămase fără urmă, din cauza deteriorării matriculelor, au să se immatriculeze ulterior în matricula civilă. Matriculantul civil e competent a face eruarea cazurilor de această natură.

Dispoziția referitoare a Ministrului de interne Nr. 101. 139. din 27 Noemvrie 1895. însă nu are să fie talmăcită în senzul, că parohii n'ar avea voie să introducă ulterior, pentru evidența lor parohială, în matriculele bisericesti, cazurile de naștere și de moarte, rămase neimmatriculate până la 1 Octomvrie 1895., — decât pozițiile aceste immatriculate ulterior nu au caracterul

prezinte în sfânta biserică din Suiug, pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Toma Pacala*, protopop inspector școlar.

—□—

1—3

În temeiul deciziei onoratului Senat al fundației *Zsiga* Nr. VII/1912 dto 8/21 Iulie a. c. se publică concurs pentru 3 (trei) locuri vacante în internatul fundațional din Oradea-mare.

La beneficiul acesta pot reflecta tineri (studenți) români de religie gr.-or., cari cu începere din 1 septembrie a. c. vor cerceta vre-una din școlile medii (gimnaziu, reale, civile sau comerciale) din Oradea-mare. Petițiunile însoțite de: 1. Estras de botez. 2. Testimoniu școlar din anul 1911|12. 3. Atestat de pauperitate și 4. Atestat de vaccinare, se vor înainta pe adresă subsemnatului președinte până în 2|15 august a. c.

Tot până la termenul acesta își vor înainta rugărilor ajustate cu testimoniul școlar ultim și acei elevi români gr.-or., cari pentru anul școlar 1912|13 doresc să fie primiți în internatul f. *Zsiga* cu taxa prescrișă pentru întreținere. Se notează, că taxa anuală este de 500 coroane (+ 10 cor. taxa medicală), care se poate achita deodată sau 4 rate trimestriale anticipative.

Oradea-mare, din ședința senatului fundațional, ținută la 8|21 Iulie 1912

Toma Pacala,
protopresbiterul Orăzii-mari
președintele senatului

Georgiu Tulbure,
asesor ref. consistorial rectorul
internatului și not. sen.

—□—

1—3

Prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătorești din protoprezbiteratul Timișorii.

1. **St.-Mihaiul-român** (Bégaszentmihály) la postul devenit vacant prin pensionarea fostului învățător *Cornel Popovici*. Emolumentele anuale sunt: 1. Salar fundamental 1000 coroane în număr; 2. Locuință corăspunzătoare și grădină; 3. Pentru conferințe 20 cor.; 4. Pentru scripturistică 12 cor.; 5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.; 6. Cvinvenalele dela stat.

2. **Giroc** (Gyűreg) la postul devenit vacant la clasele superioare III—IV prin pensionarea inv. At. *Baicu*. Emolumentele anuale: 1. Salar fundamental în bani gata 1000 cor.; 2. Cvinvenalele legale; 3. Pentru conferințe 20 cor.; 4. Pentru scripturistică 20 cor.; 5. Pentru încălzirea școalei de învățământ 160 cor.; 6. Locuință în natură și grădină de legumi; 7. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Aleșii vor fi obligați să provadă strana și să conducă elevii la sf. biserică în dumineci și sărbători, cu cari să răspundă răspunsurile liturgice. Dacă știu conduce cor vocal, vor primi remunerația prescrișă pentru conducerea corului. Recursele sunt a se trimite la Prea On. oficiu presbiteral în Timișoara, iar reflectanții au să se prezinte în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Tr. Putici*, inspector de școale.

—□—

1—3

Concursul publicat în Nrii 12, 13 și 14 ai organului diecezan „Biserica și Școala” din anul 1912 pentru îndeplinirea capelăniei temporale pe lângă ambii preoți din **St.-Mihaiul-român** (Bégaszentmihály pprezbiteratul Timișorii), din lipsa de reflectanți cu cvalificațiunea regulamentară pentru parohii de clasa primă, se repeteste cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia diecezană pe lângă acelaș beneficiu precizat și cu admiterea d'astădată la concurs și a recurenților cu cvalificația prescrișă pentru parohii de clasa a doua. Toate celelalte condițiuni se susțin neschimbat.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Tr. Putici*,

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea posturilor învățătorești vacante din protopopiatul *Belialui* se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

1. **Craiova** salar în bani: 300 cor. 4 jugh. pământ: 70 cor. 12 cub. bucate: 144 cor. 8 stângini de lemne: 80 cor.

2. **Dumbrăvița de codru**: 500 cor. în bani gata.

3. **Groși Bârzești** în bani: 88 cor. 15½ finice bucate: 186 cor. 8 orjii de lemne: 80 cor.

4. **Călăce** în bani: 600 cor.

5. **Mărăuș-Săcaci** în bani: 222 cor. 16 cub. bucate: 192 cor. 1 Hl. păsulă și câte 100 porții de fan și pae. 8 stângini de lemne: 80 cor.

6. **Buiș sămiclăuș** în bani: 600 cor.

7. **Suplac**: 300 cor. în bani, 12 cubule bucate: 144 cor. 6 orjii lemne: 60 cor.

8. **Susag-Tâlmăciu** în bani: 400 cor. 20 cubule bucate: 240 cor.

9. **Ursad**: 100 cor.

10. **Orvișiu de beiuș**: 500 cor.

Cătră aceste beneficii să adaugă și stolelor cantonale îndătinate, locuințe acomodate cu grădini. Din lemne se vor încălzi și șalele de învățământ. Pentru întregirea salarelor și cvinvenalelor, se va recurge la stat.

Reflectanții au a se prezenta la sf. biserică din comunele unde voesc a recurge pentru a-și dovedi dexteritatea în tipic și'n cântări, iar recursurile instruite conform prescrișelor § 58. din Regulam. școlariu, au a le înainta la subscrișul în *Feketegyörös*.

Pentru comitetele parohiale.

Petru Serbu, protopop.

—□—

1—3 gr

Nr. 425/1912.

Pentru îndeplinirea stațiunilor învățătorești din: **Minead, Roșia, Slatina, Susani și Văsoaia** se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala” pe lângă următoarele venituri și condițiuni:

1. **Minead**, 1. În bani gata 200 cor. 2. 4 Hl. cucuruz. 3. Scripturistica 5 cor. 4. Conferința 6 cor. 5. 24 metri de lemne à 5 cor. din jumătate compete învățătorului, iar jumătate saiei de învățământ. 6. Cvarțir și grădină.

2. **Roșia (Borosrosa)**, 1. Salar în bani din cassa censuală 362 cor. 2. Întregirea dela stat 400 cor. care e deja în curgere. 3. 6 Hl. grâu 78 cor. 4. 6 Hl. cucuruz 60 cor. 5. Venit cantoral computat în 4 cor. 6. Pentru învățător 16 m. lemne 96 cor. iar pentru sala de învățământ 8 m. lemne. 7. Pentru conferință 12 cor. 8. Pentru scripturistica 6 cor. 9. Cvinvenalele prescrișe de lege se vor cere dela stat, după serviciu

de 5 ani în comuna aceasta. Locuință, 2 chilii, grajd și grădină.

3. Slatina, 1. În bani gata 200 cor. 2. Pământ învățătoresc 6 cor. 3. 10 Hl. bucate parte grâu parte cucuruz, 130 cor. 4. 24 metri de lemne 120 cor. 5. Desdaunare pentru teritorul ce-l ocupă în grădina școlii colna mașinei de călcat a unui consorțiu 5 cor. 6. Conferința 10 cor. 7. Scripturistica 10 cor. 8. Cvarțir și grădină computată în 50 cor.

4. Susani, 1. În bani gata 160 cor. 2. 6 Hl. cereale parte grâu parte cucuruz, 60 litre păsulă. 3. 5 stângini de lemne 100 cor. 4. Conferința 6 cor. 5. Scripturistica 6 cor. 6. Cvarțir și grădină.

5. Văsoaia, 1. În bani gata 687 cor. 2. 12 Hl. bucate parte grâu parte cucuruz 138 cor. 3. $\frac{1}{2}$ sesiune pământ 50 cor. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală 192 cor. 5. Conferința 12 cor. 6. Scripturistica 8 cor. 7. Venite stolare 5 cor. Cvarțir și grădină computată în 40 cor.

La stațiunile înșirate mai sus vor putea în lipsa de învățători (parte bărbătească) competi și învățătoare (parte femeiască) și eventual vor putea fi alese. În ori care din aceste stațiuni alegându-l va avea să se îngrijească și de cantorat fără altă remunerațiune și să conducă școlarii duminică și în sărbători la sf. biserică. La toate stațiunile înșirate este asigurată respective se va asigura eventualul ajutor dela stat respective cvincevenalele recerute. De curatoratul saletor de învățământ tăerea lemnelor pentru școală, să va îngrijii respectiva comună bisericăască. Comunei bisericăști li stă în drept a răscumpără naturalele de bucate și lemne în bani dupăcum sunt prețuite în concurs. Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne P. O. Oficiu ppezbiteral din Buteni (Körösbökény com. Arad) până la 30 zile după publicarea acestui concurs, având a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare în sf. biserică din comuna în care a recurs spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény (Buteni la 2/15 iulie 1912.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu adm. ppsc *Iuliu Bodea*, insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a Corbești (Hollószeg) protopopiatul Beiuș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente: 1. Casa parohială cu intravilanul și apartamentele. 2. Pământ arător și fânate 12 jughere. 3. Dela fiecare număr de casă (100 nre) 1 brădie cucuruz sfărmat ori 1 cor. 20 fil. și una zi de lucru cu mâna ori 40 fil. răscumpărare apoi 10 pluguri pe an. 4. Stolele uzuare; dela botez 1 cor., dela îngropăciune mică 2 cor., dela mare 6, 8 ori mai mult după stare, evangelia lui Lazar 2 coroane.

Alesul ca și catihet la școală primește dela stat onorar 80 cor. la an. Intregire dela stat. Contribuțiunea erarială o va solvi alesul preot. Pentru câte vite are primește pășunat gratis.

Doritorii de a ocupa această parohie să se prezinte la sf. biserică spre a se recomanda poporenilor și să-și înainteze recursul oficiului ppopesc instruit regulamentar.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppsc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantorat dela școala conf. gr.-or. rom. din Slatina-mureșană (Marossszalatna) prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan.

Salariu învățătoresc este: 1. Bani gata cor. 482. 2. 18 jughere pământ, a cărui venit anual să prețuește 120 cor. 3. Locuință în natură cu 2 odăi, cuină, cămară și supraedificate. 4. Grădină de legume. 5. Spese de conferințe 20 cor. 6. Scripturistica 10 cor. 7. Formulație 12 cor. 8. Lemne pentru încălzirea salei de învățământ și a locuinței învățătoarești după trebuințe. 9. Dela înmormântări, unde va fi pofțit, fără liturgie 1 cor., cu liturgie 2 cor. 10. Dela parastas 50 fil.

Intregirea salariului la 1000 cor., precum și cvincevenalele s'au cerut dela stat. Alesul e îndatorat a prevedea cantoratul în și afară de biserică, precum și a instrua școlarii în cântările și ceremoniile bisericăști.

Se obsearvă, că podul deasupra salei de învățământ se rezervă pentru păstrarea bucatelor fondului parohial, până când se va zidi local corăspunzător pentru acest scop.

Recursele ajustate conform Regulamentului și ordinelor în vigoare să se susțearnă P. On. Oficiu protopresbiteral în Maria-radna, iar recurenții să se prezinte în sfta biserică din Slatina-mureșană, pentru a-și arată desteritatea cantorală.

Slatina-mureșană, la 17/30 iunie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter, inspector școlar.

—□—

2—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala conf. din Pocioveliste (Pócsfalva) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune: în bani gata dela parohie: 280 cor.; venite cantorale: 32 cor.; din aranda pământului cantoral: 200 cor.; relut de lemne 72 cor. scripturistica 10 cor.; spese de conferințe 12 cor. Intregire dela stat 400 cor. și cvincevenalele scadente; cvarțir cu 2 chilii, cuină, cămară șcl. Recursele instruite în senz regulamentar și adresate comitetului parohial sunt a se înainta oficiului ppsc concernent, iar recurenții se vor prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare la sf. biserică spre a se face cunoscut poporului.

Pentru comitetul parohial.

Dr. Victor Fildan adm. ppsc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din comuna Petreasa (Gyepüsolymos) protopopiatul Beiuș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. Emolumente incopteate cu această stațiune sunt: 1. În bani numărari solviți anticipative în rate treilunari 550 cor. dela comuna bisericăască. 2. Venite cantorale 50 cor. 3. Pentru conferințe 20 cor. 4. Pentru scripturistica 10 cor. 5. Ajutor dela stat 400 cor. și cvincevenalele. De curățitul și încălzirea școlii se va îngrijii comuna.

Alesul va prevedea și cantoratul în și afară de biserică, va catehiza — concrezut fiind — fără vre-o remunerațiune. Recurenții își vor înainta recursele la oficiul ppsc din Beiuș, având a se prezenta și poporului în vre-o duminică ori sărbătoare spre a se face cunoscut.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppsc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești dela școala din Saca susținută cu filia Teleac împreună din protopopiatul Beiuș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente: în bani gata dela comunele bis. 600 cor. solvite în rate treilunare anticipative; folosirea grădinei școlii, cvartir cu 2 chilii, culină, cămară; completarea salariului în sumă recerută se cere dela stat deodată cu cvincevenalele.

Recurenții se vor arăta în persoană poporului în biserica din Saca, înaintând petițiile regulamentar oficiului ppeșe concernent.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppeșe.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești din Budureasa-Cărbunar (Bondoraszó) protopopiatul Beiuș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salariul în bani gata dela comuna bis. solvit anticipativ în rate de 3 luni 600 cor.

2. Tot în bani gata pentru lemne 96 cor.

3. Venite cantorale stipulate în actul de dotațiune învățărească în suma de 40 cor.

4. Ajutorul dela stat completează salariul fundamental.

5. Locuință 2 chilii padim. culină, cămară, și apartamentele necesare; grădina de legume.

Recurenții se vor prezenta în persoană spre a se face cunoscuți poporenilor.

Alesul va prevedea și cantoratul.

Recursele sunt a se înainta instruite regulamentar oficiului protopopesc.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppeșe.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățăreșc din Răbăgani se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarele beneficii: Salar în bani gata dela comuna bis. solviți anticipativ în rate treilunare 600 cor. Pentru lemne la școală 60 cor. Completarea salariului fundamental precum și a cvincevenalelor se va acoperi dela stat.

De curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bis.

Recurenții își vor instrui petițiile regulamentar și le vor înainta oficiului protopopesc din Beiuș, arătându-se și în persoană poporului în vre-o duminică ori sârbătoare.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppeșe.

N. B. Se ia cu plăcere eventuala îndrumare a candidaților de învățători ori preoți la acest oficiu protopopesc al tractului Beiuș, unde sunt încă 16 posturi vacante de cl. III. 1. Cârpeștii măci. 2. Corbești. 3. Dobrești. 4. Goila. 5. Gurbesti. 6. Luncașpie. 7. Lazuri S. 8. Ojești. 9. Seliște Piu. 10. Spinuși. 11. Telec. 12. Topa de sus. 13. Topa de jos. 14. Valani Piu. 15. și eventual Josani. B) Posturi învățărești vacante cu școli corăspunzătoare nou zidite. 1. Albești. 2. Beiușele. 3. Budureasa. 4. Cărbunari. 5. Coșdeni. 6. Törän. 7. Hidiș. 8. Meziad. 9. Pocioveliste. 10. Petreasa. 11. Răbăgani. 12. Saca. 13. Săldăbagi. 14. Seucani. 15. Spinuși. 16. Talpe. 17. Telec. 18. Topa de sus. 19. Valani Piu. 20. Varăseu. 21. Câmpani Piu. 22. B. Seliște. 23. Piu Seliște. 24. Drăgoteni.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a din Luncșoara-Voșdoci (Hosszúsor) protopresb. Halmajului, devenită vacantă prin moartea fostului paroh Nic. Popescu pe baza dispozițiilor Ven. Conzistor diecezan Nr. 3469/1912 prin aceasta se scrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial câte 1 cor. pentru fiecare număr de casă peste tot dela 177 numere. Solvit din casa cult. 2. Stolele legale. 3. Eventuala întregire a dotației cu ajutor de stat.

Să obsearvă, că casă parohială nefind, alesul va avea să se îngrijească de aceasta pe spesele sale proprii.

Alesul va avea să provadă catehizația elevilor gr.-or. rom. dela școala din loc.

Reflectanții sunt poftiți să-și susțină, recursurile lor ajustate cu documentele recerute în Regulamentul pentru parohii de clasa a III-a și adresate comitetului parohial din Luncșoara-V. la oficiul protoprezbiteral gr.-or. rom. din Halmagiu (Nagyhalmagy).

Să poștește ca recurenții sub durata concursului să se prezinte în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie eventual cele rituale, făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Luncșoara 22 mai (4 iunie).

Elia Cristea,
președinte.

Adam Dragoș,
notar.

În conțelegere cu: Cornel Lazăr, protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățăreșc cantoral dela școala gr. or. elem. din Sirbi (Szerb) protopresb. Halmăgiului se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cultuală 424 cor.

2. Venitele cantorale, stole socotite în 60 cor.

3. 2½ jug. pământ a cărui venit anual face 80 coroane.

4. Lemne focali din care este a se încălzi și școala 96 cor.

5. Ajutorul de stat la salar fund. votat cu Nr. 141525/910 340 cor.

6. Cvincevenalele I. II. pe ½ dela stat ½ dela comună cvincevenalul al III. din ajutor de stat s'au asigurat.

7. Spese de conferință 5 cor.

8. Locuință în natură.

Se obsearvă că dările publice după pământul învățăreșc are să le solvească alesul învățător.

Învățătorul e îndatorat să provadă strana, să catehizeze elevii și să țină școala de repetiție fără altă remunerație deosebită.

Recurenții sunt poftiți să-și susțină recursurile ajustate conform regulamentului și adresate comitetului paroh. din Sirbi la oficiul protoprezbit. în Halmagiu (Nagyhalmagy) totodată să se prezenteze în biserica din Sirbi spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința comitetului paroh. din Sirbi dela 15/28 maiu 1912.

Irimie Sircu,
preot, preș. com. par.

Todor Groza
notar. com

În conțelegere cu: Cornel Lazăr ppresbit. insp. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantor al dela școala gr. or. rom. elem. din **Hontîșor** (Honcér) protopresb. Halmagiului se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa culturală din Hontîșor 378 coroane.
2. Naturale: 8.40 Hl. grâu prețuit în 126 cor.
3. 8.40 Hl. cucuruz prețuit în 92 cor. 40 fil.
4. Lemne focali 207 prețuite în 100 cor.
- b. Intregirea salarului fundam. cu ajutor de stat votat cu Nr. 91520/1911 Minist. 298 cor.
6. Cvîvenalele la timpulsău se vor cere dela stat.
7. Venitae cantonale 6 cor.
8. Spese de conferințe în. 10 cor.
9. Scripturistica 10 cor.
10. Locuință în natură cu 2 chilio, cuină, grajd și grădină de legume.

Reflecții sunt pofliți să-și susțearnă recursele lor ajustate conform „regulamentului” și adresate comitetului paroh din Hontîșor, pe calea oficiului protopresb. din Halmagiu (Nagyhalmagy) apoi să se prezenteze sub durata concursului în biserica din Hontîșor spre a-și arată desteritatea în cant și tipic făcându-se cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului paroh. din Hontîșor ținută la 11/24 martie 1912.

Virgil Bulz
președinte

Ioan Mera
notar.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppresb. insp. școl.
—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

În temeiul rezoluțiunei Venerabilului Consistor Nr. 1930/1911 prin aceasta se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru renovarea sf. bisericii din **Herneacova** (Aranyág, protopresbiteratul Timișorii), cu termenul pe duminică în **22 iulie, (4 august) 1912** la 2 ore p. m. în școala confesională d'acolo.

Prețul de exclamare face 3860 cor. 90 fil. Preiuncturile în natură sunt socoțile cu 400 coroane.

Reflecții vor avea să depună înainte de începerea licitațiunei vadiu de 10% în numărar, ori în hârtii de valoare acceptabile.

Condițiunile, planul și preliminarul de spese se pot vedea în oarele oficioase, la oficiul parohial din comună.

Comuna bisericească își rezervă dreptul fără privire la rezultatul licitațiunei a da lucrarea în întreprindere aceluia reflectant, în care va avea mai multă garanță morală și materială.

Herneacova, 4/17 Iunie 1912.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protopresbiterului: *Dr. Tr. Putici.*

—□— 1—3

Pentru facerea gardului de fer în jurul bisericii gr. or. rom. din **Boroșineu**, pentru facerea unui orologiu în turn, pentru acoperirea turnului cu tînchea și pentru efeptuirea reparaturilor recerute la această biserică, se escrie licitațiune minuendă, care se va ține duminică, în **22 iulie (4 august) a. c.**, la **11 ore a. m.**, în școala gr. or. rom. din loc.

1. Planurile, preliminarile de spese, precum și condițiunile de licitațiune, se pot vedea la subscrisul ppresbiter-paroh, oricând, în orele oficioase.

2. Licitații vor avea să depună vadiu de 5% din prețul de exclamare, în bani, ori în hârtie de valoare, înainte de începerea licitațiunei. Licitantul acceptat de întreprinzător e obligat să întregiască vadiul, la 10% din suma de întreprindere, la încheierea contractului, care se va face îndată după terminarea licitațiunei.

3. *Prețul de exclamare:*

- a) pentru facerea gardului 5760 cor. (lucrul de lăcătar 3680 cor., iar cel de maur 2080 cor.)
- b) pentru acoperitul turnului, etc. 1565 coroane.
- c) pentru reparatul și vărutul bisericii și a turnului 600 cor.
- d) pentru facerea orologiuului 1500 cor.

4. Întru cât va fi posibil lucrările de sub a) și c) să vor da unui întreprinzător.

5. Comitetul par. și rezervă dreptul, a da în întreprindere, lucrările de sus, aceluia reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatele licitațiunei.

6. Pentru participare la licitațiune, reflectanții nu pot să-și formeze nici un drept de diurnă sau spese de călătorie.

Boroșineu, la 5/18 iulie 1912.

Dr. Teodor Burdan
pres. com. par.

Vasilie Augustin
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter.

2—2

Cumpăr

pe lângă un preț convenabil din foaia „Biserica și Școala”

anul 1882 Nr. 14

„ 1885 Nr. 42, 50

„ 1887 Nr. 9, 27

CORNEL LAZAR

administrătorul tipografiei
diecezane din Arad.

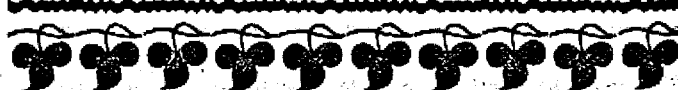

La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

de documente publice, și parohul nu are voie să libereze extrase autentice de pe ele, decât în afaceri bisericești.

Cazurile de cununie însă, cari s'au încheiat înainte de 1 Octombrie 1895., dar au rămas neimmatriculate, au a se immatriculă ulterior în matriculele bisericești.

Immatricularea ulterioară are să se facă pe urma eruării cazului. Parohul va ascultă părțile interesate și martorii numiți de ele, precum și ori-ce persoane, despre care se presupune că pot da lămuriri în cauză; și fasiunile lor le cuprinde într'un protocol, pe care dimpreună cu eventualele documente acvirate în afacere, îl înaintează, cu raport, prin oficiul protopopesic, Consistorului. Dacă consistorul ordonă immatricularea ulterioară, parohul introduce cazul în matriculă sub numărul curent ce urmează în matricula curentă, notând la »observări« datul și numărul ordinului consistorial, prin care s'a dispus immatricularea ulterioară.

*

În textul introdus în matriculă nu este iertat a se face nici un fel de corectură, adaus sau răsura.

Îndreptările se fac prin însemnare în rubrica »Observării«, sau pe o fâșie de hârtie, aplicată la rubrica »Observărilor«.

Îndreptările sau rectificările provenite din schimbarea situației de ori-ce natură, sau a relațiunii persoanelor matriculate, ori din o greșită immatriculare, se face prin ordin consistorial, iar în ce privește matriculele dinainte de 1 Octombrie 1895, și prin șetinte sau ordine judecătorești (M. C. 2007—1897).

Rectificarea immatriculărilor greșite poate fi cerută de părțile interesate sau poate fi ordonată din oficiu și se face de-asemena pe urma unei eruări. Eruarea se face în modul arătat, raportându-se, prin înaintarea rezultatului eruării, consistorului.

Rectificarea în textul precizat de consistoriu sau de judecătorie, se înseamnă în text românesc, în rubrica »Observări« dela poziția respectivă din matriculă, apoi provăzută, cu data însemnării, se subscrie prin paroh.

Câteva cazuri de rectificare matriculară.

1. Iosif *Faur* își maghiarizează numele în *Kallós*.

Procedura: Kallós vine la oficiul parohial, cu ordinul ministerial care-i permite purtarea noului nume. Parohul introduce în matriculă, la poziția respectivului caz de naștere, în rubrica »Observării«, s'au în lipsa, ori insuficiența ei,

pe o fâșie de hârtie, ce se va lipi la acel loc, următoarea clauză de rectificare: »Prin rezoluția ministerială Nr.... de dto... încuviințându-se schimbarea conumelui lui L. F. în K., se notează, că numitul la purtarea conumelui de K. pe viitor este îndreptățit și îndatorat«. Clauzula provăzută cu data zilei, va semnao.

Extrasul se va liberă întocmai, conform cu matricula, însemnându-se în rubrica »Observărilor« de pe extras, clauzula pomenită.

Dacă se va da pe indorsata extrasului rezumatul pe ungurește al extrasului, textul clauzei se va însemna întocmai de pe ordinul ministerial, pe care e conzult să-l păstreze parohul în copie, la arhiv.

2. În matricula botezaților parohiei I.. se găsește următorul caz: *Gheorghe*, fiul nelegiuit al lui Mihai Hanza și Terezia.

Parohul constată, că introducerea este greșită. În proces verbal de eruare, în sensul căruia acest *Gheorghe* ar fi fiul nelegitim al Tereziei Dana și Mihai Marton. Procesul verbal despre eruarea cazului se înaintează consistorului. — Datele de rectificare în cazul acesta însă sunt atât de diferite de însemnarea din matriculă, încât e cu neputință constatarea identității cazului. De aceea consistorul a îndrumat oficiul parohial, să libereze părților un atestat negativ, în senzul căruia cazul nașterii lui *Gheorghe Dana* nu este introdus în matricula botezaților, — ca părțile, pe baza acelu atestat să ceară la matriculantul civil immatricularea ulterioară a cazului, care — dupăcum se știe — se face în matricula civilă.

3. *Petru Ilieș*, cu Ana Oprea din *M.*, căsătoriți după lege în 1884 trăiesc împreună numai o vreme scurtă, fără însă a se divorța legal. Ana Oprea, părăsita de către bărbatul ei, trăiește în căsătorie nelegitimă cu Iosif Magyaros. În anul 1889, Ana Oprea naște pe băiatul Alexandru, iar în 1892 pe fata Maria. Parohul, la ambele cazuri de naștere, înseamnă în rubrica părinților, ca tată, pe concubinul Iosif Magyaros. În anul 1900 Ana Oprea se divorțiază după lege de bărbatul ei legitim Petru Ilieș și se cunună cu Iosif Magyaros. În urma încheierii acestei căsătorii, parohul înseamnă la rubrica »observărilor« dela cazurile de naștere ale pruncilor Alexandru și Maria, că în urma căsătoriei încheiate între Ana Oprea și Iosif Magyaros, copiii se declară legiuiți.

Parohul din *M* a greșit când a însemnat în rubrica părinților pe tatăl natural în locul bărbatului legitim, de vreme ce copiii s'au născut sub durata căsătoriei legitime dintre maica lor și Petru Ilieș. Totasemenea a procedat în

contra dispozițiunii legii parohul, când a însemnat în matriculă, că faptul încheierii căsătoriei, dintre Iosif Magyaros și maica copiilor învoalvă în sine faptul legiuirei celor doi copii, câtă vreme mama copiilor, pe vremea când i-a născut, avea bărbat legitim. Faptul legiuirei avea să se însemne numai după constatarea paternității pe calea judecătorească.

În cursul procedurii de legalizare a copiilor, ajungând extrasele acestora la ministrul de culte, acela dispune a se notă la rubrica »observării) dela respectivele poziții din matriculă următoarea clauzulă.

»A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1911. június 24-én 50069. sz. a. kelt intézkvénye alapján feljegyeztettük, hogy a gyermek az anyának a g.-keleti vallású Illés Péterrel M-on 1884. június 3/15-én megkötött s a m. kir. Kuria 1900. jun. 26-án tartott ülésében 2781/900. sz. a. hozott ítélettel felbontott házasság tartama alatt születvén, a törvényes vélelem szerint, az ezzel elenkezőnek birói uton netán leendő bebizonyításáig, Illés Péter törvényes gyermekének tekintendő. A gyermek az Illés családnév viselésére jogosult és kötelezett.«

Clauzula aceasta, firește, parohul a însemnat-o în traducerea ei românească.

*

Aceasta 'ar fi, onorată conferență, în rezumat dispozițiunile legii civile și ale regulamentelor bisericești, pe cari trebuie să le cunoască preotul ca matriculant, și cărora în aceasta calitate a sa, este dator a se conforma, atât din considerație la corectitatea conducerii matriculelor, cât și pentru a evita conflictele primejdioase cu legea ori cu regulementele bisericești. Numai pătrunzându-se de importanța chemării sale și sub acest raport și urmând cu toată conștiința îndegăturile înșirate, va fi în stare preoțimea noastră să realizeze intențiunea congresului nostru național-bisericesc, exprimată în concluzul său Nr. 85. din a. 1895, ca matriculele bisericești prin acuratețea lor să devină un mijloc de control al corectității matriculelor civile.

Creștinismul, ca adevăratul ideal de credință!

De: G. Fl. Preșmereanu,
c. de preot.

(Urmare și fine).

III.

Din înșirarea celor de până aici se poate vedea, că recunoașterea acestor adevăruri ce stau la baza unei vieți sufletești mai înalte, nu sunt ceva nehotărât și nep practicabil, ci din contră alcătuiesc partea cea mai practică a vieții, căci strict luat nu sunt decât niște puteri faptice, cari singure constituie o continuitate de

viață personală, desfășurată în suflet și după ce acesta prin moarte desfăcându-ne de corp a lăsat în urmă tot ce împrumutase din viața pământească.

Aceste sunt bunurile, la cari face aluzie Mântuitorul prin cuvintele: „Nu vă adunați comori“ etc. singurele cari conduc la iubirea față de Dzeu, care spre deosebire de simpla iubire, ca sentiment general comun, constă în însăși recunoașterea conștiinței a unității vieții noastre cu spiritul nemărginit al lui Dzeu în convingerea că Dzeu nu e departe de noi, el e viața noastră după cum și Isus a recunoscut despre sine prin cuvintele: „Eu cu Tatăl una suntem“

De aici urmează, că iubirea, ce o arătăm semenilor noștri, este însăși iubirea față de Dzeu, lucru pe care îl ilustrează și mai bine Scriptura cu cuvintele: „A iubi pe Dzeu, înseamnă a fi credincios luminii ce luminează pe fiecare om ce vine în lume“.

Unirea cu Dzeu e destinația tuturor muritorilor cari cu toți suntem egali, ori cât de diferiți am părea înaintea lui Dzeu. Din această iubire față de Dzeu urmează de sine și iubirea față de aproapele ca și a celorlalți semenii, ca copii ai aceluiași tată ceresc.

Nimenea cred nu va putea trage la îndoială necesitatea punerii în praxă a acestor vederi cu atât mai vărtos, că la noi aproape în regulă generală patimi ca: ura, invidia, sapă adânc la temelie instituțiilor noastre și mai mult se simte deci lipsa unei vieți plină de iubire, dovedită în faptă față de semenii noștri.

Departă dară de a promova starea morală acei păstori sufletești, cari în predicarea învățăturilor religioase, ne întăresc și cu exemplul vieții lor adevărat vorbelor lor, prin care să se dovedească de modele demne de urmat, și din care ca dintr'un isvor, să pornească influință binefăcătoare pentru suflete, ei comit cel mai mare păcat căci zice: Enerson: „Nu e crimă mai îngrozitoare, decât aceea, la care este espus cel mai clar și mai sincer sistem religios, care nu se întemeiază pe o viață activă evlavioasă.“

Prin pilda sa de viață, fiecare păstor sufleteș are datoria să trezească la viață conștiința, finta divină, mai înaltă din sufletele credincioșilor săi, întărindu-i totodată și conștiința, că și ei în virtutea puterilor înăscute lor, pot fi pentru alții izvoare de mântuitoare binefacere.

Purcezând în felul acesta, el va fi dispensat de la o muncă enormă, întreprinsă întru sanarea diferitelor scăderi, ce le naște prea mare grijă ce o arată mulți plăcerilor și desfătărilor lumii, — căci aceste vor dispărea de sine în fața preocupărilor de ordin mai înalt.

Prin un mod de viață, reclamat de un contact intim cu spiritul d-zeesc, aceștia vor fi aduși în poziția, de a nu mai simți neajunsurile mărunte ale vieții de toate zilele, cari au niște călcări conștiinței sau inconstienței a legilor naturii, încetă de a ne mai liniși sufletul aceluia.

Cum se explică aceasta?

Răspunsul ni-l dă Trine în modul următor:

„Prin ajungerea la conștiința clară a faptului, că noi suntem o scânteiță din spiritul divin, nemărginit al lui D-zeu — creați din chipul și asemănarea lui, încetă pentru noi orice trebuință, căci o singură vorbă e de ajuns, pentruca ori-ce dorință să fie satisfăcută.“

„Numai faptul, că aceea înțelepciune și putere a aceluia, „eu“ vecinic atot iubitor și știutor fără sfârșit și fără început, se manifestă prin finta noastră, poate esplică adevărul cuvintelor: Tindeți mai întâi etc... căci în fața aceluia spirit al înțelepciunii, dispăre de sine orice alergare și vânăre după lucruri lumești.“

Nu se poate trage la îndoială necesitatea acestor îndrumări, cât privește stările noastre sociale în care cei mai mulți vânează după bunuri lumești, chiar și cu păgubirea intereselor altora!

Ca un cuvânt de dojană la adresa acestora sună explicarea ce atât de logic o oferă Trine cuvintelor ev.: „Nu vă îngrijiți de ziua de mâine, căci aceea se va îngriji de sine”.

Spiritul divin, nemărginit a lui D-zeu lucrează în noi și numai întru. cât am împedecat manifestarea creștină în noi, ne facem răspunzători pentru lipsurile și năcăzurile ce ne cercetează. Toate aceste neajunsuri — zice el — na sunt decât niște urmări ale călcării legilor naturale sunt o disconsiderare a ordinii puse de D-zeu în rânduiala lumii:

Cinștirea acesteia constituie însăș voia lui D-zeu. De două ori se fac vinovați acei nevrednici slujitori la altar cari însuși lipsiți de convingeri religioase, în loc de aș-i da silința să pătrundă duhul învățăturilor, ce au a le propune, se lasă amăgiți de dușmanii bisericii, cari caută a pune stavilă doctrinei religioase sub cuvânt că ea nu corăspunde gradului și spiritului cultural de azi.

Unii ca aceștia să caute a-și da samă de schimbările binefăcătoare, ce lea produs creștinismul peste tot în relațiile dintre oameni, precum și întru nivelarea deosebiriilor sociale, lucru pe care îl are în vedere învățătura lui despre iubire, pe care o propagă el cu atâta zel, întru străngerea legăturilor sociale.

Ajutorul pe care biserica îl impune fiecărui credincios, cerându-se a-l presta în favorul celor lipsiți e merit a promovă bunăstarea întregii societăți, căci binele întregului se întemeiază pe binele indivizilor.

Deci să ne ferim a pricinui vre-un rău de aproape, fiind vorba de promovarea binelui nostru, căci ridicarea noastră pe contul nefericirii altuia nu poate fi de lungă durată!

Câți însă se conduc de aceste principii, cari stau la temelie învățăturii mântuitoare a societății de azi? Câți țin cont în faptele lor, de cuvintele Apost.: Dacă un mădular suferă, corpul întreg suferă. I Cor. 12, 26, căutând să lucre pentru înaintarea comunității întregi, din cari fac ei parte?! E prea evidentă starea de mizerie morală a societății de azi, pentru a mai încerca să dovedim necesitatea spiritului lăpădării și jertfirii de sine.

Nimenea ca preoțimea, e chemată a afla o soluție potrivită problemei sociale, care căutând se înrădăcineze în sufletele principilele frățietății și unității, cari însuflu dorul de muncă desfășurată în serviciul altora, e merită să formeze întreg organismul social!

Dar chiar abstragând dela urmările de natură pozitivă ale creștinismului cât privește raporturile noastre de viață și considerând numai binefacerile aduse de el în trecut, prin inițierea unor raporturi mai omenești între clasele sociale făcând să dispară orice urmă de tratare barbară, din partea stăpânitorilor și puternicilor zilei, și acum dejă un motiv puternic întru eluptarea unei biserici desăvârșite, pe sama acestuia.

Făcând să pătrundă în noaptea întunecoasă a vieții claselor muncitoare, exploatate, fără cruțare aurora unei dimineți mântuitoare, de lanțurile sclavagiului, el a dovedit, că și acela trebuie să se bucure de o omenească tratare, căci după cum istoria ne arată — toate clasele sociale stau într-un raport de dependență.

Fără recunoașterea acestui principiu al egalității și frățietății, nici când nu ne vom câștiga o bază solidă pentru un progres sănătos social. — Cât de fericită ar fi omenimea, dacă acel principiu înalt al jert-

firii de sine și al abnegației ar fi urmat de toți conducătorii claselor sociale! Cât de mângâiați, ne-am simți văzând preoții noștri fără deosebire, strălucind în lumina acestor însușiri frumoase, punându-se direct în slujba credincioșilor și desrobind prin puterea exemplului lor inimile încătușate de patimi de interesele și grijile pentru binele propriu ale credincioșilor și arătându-le calea luminată de nobila pornire a lăpădării de sine.

Căci ce alta, decât însăși pornirile egoiste ale oamenilor ce nu văd mai departe de interesele lor, și nu știu a eși din sfera preocupărilor lor de rând, au contribuit la înrăutățirea stărilor noastre bisericesti și naționale?!

Făcând un reasumat, al celor înșirate putem concluda cu deplină liniște sufletească, ca de o viață morală, la temelie căreia să stea învățătura sublimă și singură fericitoare creștină, totdeauna s'a simțit dar mai ales se simte lipsa azi.

Întru satisfacerea acestei necesități în primul rând e chemată preoțimea, care are să umplă golul unei culturi religioase, săracă a clasei noastre culte.

În exemplul vieții lor, multor preoți le e dat singurul mijloc întru a desrădăcina multe date rele și a vindeca multele scăderi în fata cărora chiar armele cele mai agere ale minții trebuie să se plece.

Caractere adevărate, ne trebuie printre rândurile preoților noștri, caractere clădite pe un puternic simț religios, din care numai singur poate să răsară, iubirea față de așezămintele noastre școlare și bisericesti.

Această iubire părintească, care în trecut întocmai ca o mamă bună a ocrotit soarta bisericii noastre de atacarurile venite din afară, e merită și în viitor să suplinească golul lăsat de lipsa unei culturi complete a unei părți dintre preoții din generația mai veche.

Dela păstorul sufleteș, luminat de iubirea față de legea sa strămoșească, și întărită și de luminele unei culturi intelectuale temeinice, și sănătoase, apoi ușor se va lăsa condusă și clasa cărturarilor noștri! Aceștia se vor convinge tot mai bine de necesitatea împlinirii trebuințelor sufletești și vor fi aduse la convingerea că în fața adevărurilor de credință, avem să ne plecăm cu cucernicie, ca unele cari formează centrul de orientare în stabilirea valorii tuturor științelor și cari, condiționează peste tot existența ori cărui progres științific.

Întru cât adecă lipsa unor concepții religioase ca temelie a unui solid edificiu cultural, provoacă o neorientare generală, în toate relațiunile noastre de viață, întru cât numai concepțiunile de viață sănătoase pe cari numai doctrina religioasă nile ofere sunt în stare a ne procura o noțiune adevărată despre valoarea stărilor noastre sociale, și culturale, pe cari — datori suntem ale promovă singura preocupare a preoțimii noastre are să fie, de a face să pătrundă, și prinde rădăcini cât mai trainice convingerile religioase ale credincioșilor lor.

Ei au să vegheze cu ochi neadormiți ca fondul religios al vieții noastre și moștenirea noastră sufletească pe care cu alipirea noastră față de tradițiile noastre religioase, civilizația prematură de azi totuși a început a le slăbi, — la clasa cărturarilor noștri, — să fie și în viitor păstrate neatins, pururi conștii, că, aceasta e singura garanță pentru o trainică existență și înaintare a neamului și bisericii noastre. În vin în minte aici cuvintele profetice rostite — cu atâta pricepere, și pătrundere a spiritului vremii (și a necesi-

tăților vieții sbuciumate de preocupările și pretenziunile complicate ale unei civilizații premature), de I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru, *ca un memento la adresa fraților noștri de peste munți.*

De veți perde credința veți muri etc. cari nu mai puțin au a ne călăuzi și pe noi în calea de înaintare culturală a neamului.

Anunț!

Direcțiunea institutului ped. gr.-or. român din Arad aduce la cunoștința publică, că cu datul de 20 iunie (3 iulie) a. c. și sub Nr. 10/911/12 a liberat duplicat de pe atestatul de examen de calificare învățătorească învățătorului Mihaiu Petroviciu născut la 19 maiu 1872.

Arad, 20 iunie (3 iulie) 1912.

Roman Ciorogariu,
director.

CRONICA.

Cununia. Dșoara Elisabeta. Fumor (Nereu) și dl Petru Fleșeriu ales capelan în Belinț își vor serba cununia religioasă în 15/28 Iulie a. c. în biserica gr. or. din Nereu.

Excursioniști. Sâmbătă în 7/20 Iulie au fost în Arad 4 profesori cu 12 studenți bacalauriați dela liceul din Buzeu. Fiind în excursiune de studiu au cercetat mai multe locuri de înșămătate românească ca Brașovul, Făgăraș, Sibiu, Săliște și Arad precum și jurul. În Arad au fost primiți la Seminar unde au fost foarte bine tratați. Conduși de directorul seminarului P. C. Sa Roman Ciorogariu au vizitat localurile de industrie și anume fabrica de vagoane, fabrica de autobuse și automobile și fabrica de textil dându-li-se în tot locul explicații amănunțite. Îndată după prânz care au fost luat la seminar au plecat cu motorul la Miniș pentru a vedea vestitele noastre podgorii. Au fost primiți de părintele Pelle. Aici au fost încântați de istețimea podgoreanului nostru care a știut face din deaurile sterpe atâtea grădini frumoase și scumpe. Seara s'au reintors la Seminar, iar Duminecă dimineața și-au luat drumul spre Pesta ducând cu ei frumusee impresii din părțile noastre.

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Pohda** (protoprezbiteratul Timișorii) se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Salar fundamental în număr 1000 coroane; 2. Locuință în natură cu grădină de legumi de $\frac{1}{4}$ jugăr; 3. Pentru scripturistica 6 cor. iar pentru conferință 22 coroane; 4. Dela înmormântări de ori-ce categorii unde va fi poftit 1 coroană, iar dela parastase când va fi poftit 40 fileri; 5. Cvinvenalele se vor cere dela stat. De curățirea locuinței învățătorului (din lăuntru și din afară) se va îngriji alesul. Alesul conform Regulamentului pentru organizarea învățământului va avea să provadă fără altă re-

muneratie cantoratul în sf. biserică la toate ceremoniile obveniende; să conducă elevii în dumineci și sărbători la sf. biserică cu cari să cânte răspunsurile liturgice; și să țină prelegeri cu elevii de repetițiune. Vor fi preferiți acei cari vor dovedi că știu conduce cor vocal. Pentru instruirea și conducerea corului se asigură alesului remunerația prescrișă.

Recursele ajustate cu documentele prescrișe sunt a se trimite la P. On. oficiu protopresbiteral în Timișoara, iar reflectanții au să se prezinte în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protoprezbiteral: *Dr. Tr. Putici*, inspector de școale.

—□—

1—3

Prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în foaia diecezană „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala română gr.-ort. din **Sarafola** (Sárafalva) presbiteratul B.-Comloș.

Emolumentele anuale sunt: Salar fundamental 1000 cor. 2. Cvinvenalele prescrișe de lege. 3. Pentru scripturistica 10 cor. 4. Pentru conferință când va participa 10 cor. 5. Cortel constător din 3 odăi padimente, cuină, apoi grajd, grădina dela cortel. 6. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., — ori va fi dus mortul în biserică ori nu.

Dările publice pentru beneficiu și grădină le va solvi cel ales din al său. De încălzirea și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna biserică. De curățirea și ținerea în ordina a locuinței învățătorului pe din lăuntru se va îngriji alesul. Alesul e îndatorat a presta serviciul cantorat al atât încât și afară de biserică, să conducă strana stângă, să instrueze elevii în cântările bisericesti, să-i conducă regulat în dumineci și sărbători și cu alte ocazii după uzul local fără altă remunerațiune la sfta biserică.

Recurenții sunt îndatorați, ca în terminul concursual să se prezinte în vre-o duminică în sfânta biserică, spre a-și arăta desteritate în cant și tipic. Recursele ajustate conform regulamentului din vigoare sunt a se trimite Prea On. oficiu protopresbiteral gr.-or. român în Nagykomlós (B.-Comloș).

Din ședința comitetului par. gr.-or. român din Sarafola ținută la 10/23 Iulie 1912.

Ștefan Chita,
preș. com. par.

În conțelegerea cu: *Mihaiu Păcățian*, protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătorec dela școala gr.-or. română din **Suiug** protopopiatul Orășimari, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata 600 coroane. 2. Cvarțir liber cu intravilan de $\frac{1}{4}$ jugăr. 3. Stolele cantorali și anume dela cununii 1 coroană, dela înmormântări mari 2 coroane, dela înmormântări mici 1 coroană.

Întregirea salarului conform legii precum și eventualele cvinvenale se vor cere dela stat.

Alesul învățător e obligat a provedea cantoratul în și afară de biserică, și a instrui școlarii în cântări și ceremoniile bisericesti fără altă remunerațiune.

Reflectanții în termen legal au a-și înainta recoursele ajustate conform regulamentului în vigoare P. On. oficiu protopopesic gr.-or. român în Oradea-mare, și în vre-o duminică ori sărbătoare au să se